

Сасвим сигурно 2008. година ће у историју ући као година светског финансијског колапса, али и даље остаје нејасно зашто је толико мало људи било у стању да предвиди кризу тако великих размера.

Зашто владе, централне банке и инвеститори нису схватили да ће балон огромних дугова кад тад морати да пукне, питају се ових дана економисти широм планете.

Међутим, нису баш сви били слепи пред наступајућим катастрофом; професор економије са њујоршког универзитета, Нуријел Рубини, још пре две године предвидео је крах тржишта некретнина, драматичан пад поверења потрошача и дубоку рецесију.

BBC је професора Рубинија упитао - како то да је он један од ретких који су слутили наступајућу катаклизму?

"Времена огромног раста тржишта некретнина и кредитног бума обично прати нерационална еуфорија", каже Рубини. "Неки су 2000. године предвиђали да би вредност индекса њујоршке берзе, Дау Џонса, могла да достигне 36.000, а у међувремену је он пао на око 8.500. Веровало се такође да ће цене некретнина годишње расти 20 процената, а знамо шта се догодило. Надувани економски балон увек иде руку под руку са нерационалном еуфоријом", каже он у разговору за BBC.

"Ален Гринспен је крив"

Професор Рубини највећи део кривице за текуће проблеме у светској економији приписује бившем гуверенеру америчке централне банке Алену Гринспену, који је исувише дуго држао каматне стопе на превише ниском нивоу, док ненаплативи хипотекарни кредити нису били под одговарајућим надзором.

Рецесија, зачета у Америци, никога неће мимоићи, прогнозира саговорник BBC-ја:

"Идуће године имаћемо рецесију у еврозони, као и у Британији, Јапану, Канади и осталим развијеним привредама. Значајно је успорен раст и такозваних "привреда у успону" - Бразил ће имати среће ако у 2009. години забележи раст од један одсто, у Русији раст ће бити негативан, драматично успоравање бележе кинеска и индијска привреда. Финансијска зараза се, на жалост, незадрживо шири", каже Рубини.

Професор њујоршког универзитета додаје и да скандали попут наводне преваре брокера Бернарда Мејдофа, који је инвеститоре ојадио за 50-так милијарди долара, додатно урушавају поверење које је кључни фактор за нормалан рад тржишта.

"Упумпавање" новца једини излаз

Саговорник ВВС-ја сматра да западне владе немају другог избора до да у посустали банкарски систем "упумпавају" огромне суме новца.

"То јесте прави пут, зато што банкарском систему треба обезбедити ликвидност и капитал. То значи да ће добар део банкарског система бити привремено национализован, али другог решења нема. Резултати се, додуше, још не виде јер банке и даље чувају средства да би покриле растуће губитке - криза се са ризичних хипотекарних кредита проширила и на оне сигурније, као и на кредитне картице, студентске кредите и комерцијалне зајмове. Стога је банкама потребан додатни капитал да покрију очекиване губитке у идућој години. Једном речју, кредитни механизми су потпуно замрзнути - једини зајмодавац је Централна банка, а у нормалним временима то је последња адреса на коју се обраћате када вам је потребан новац".

Прогнозе професора Рубинија за 2009. годину су суморне:

"Глобална рецесија се, по мом мишљењу, не може избећи - тај воз је већ напустио станицу и неће стати ни идуће године. Ефекти фискалних и монетарних мера које предузимају владе широм света можда ће се осетити тек 2010. године. Предстојећа година биће јако тешка и болна, најгора у протеклих шест деценија. Ушли смо у зачарани круг - финансијска криза пренела се на реалну економију. Бојим се да најгоре тек долази", каже за ВВС професор Нуријел Рубини са њујоршког универзитета, један од ретких економиста који је још пре две године предвидео садашњи колапс светског

финансијског система.

(BBC)